

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2023 r. w Warszawie

sprawy Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego i przeliczenie emerytury

na skutek odwołania Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 18 października 2021 r. znak: (...)(...)

z dnia 19 października 2021 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 października 2021 r. znak: (...)(...) w ten sposób, że ustala wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 86.538,54 zł, przyjmując, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 116,34%, a podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 1.420,38 zł,

2. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 października 2021 r. znak: (...) w ten sposób, że ustala wysokość emerytury odwołującej się na dzień 01 lipca 2021 r. - 2.626,14 zł, wysokość świadczenia po waloryzacji 01 marca 2023 r. - 3.386,81 zł.

Sygn. akt VII U 1724/21

UZASADNIENIE

W dniu 15 listopada 2021 r. **Z. B.**, zwana dalej „odwołującą”, złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – (...) Oddział w W., zwanego dalej „organem rentowym”:

1) z dnia 18 października 2021 r. znak: (...)(...) – o przeliczeniu kapitału początkowego,

2) z dnia 19 października 2021 r. znak: (...) – o przeliczeniu emerytury

– **zaskarżając obie decyzje w całości.**

Odwołująca zarzuciła decyzji o przeliczeniu kapitału początkowego naruszenie:

1) art. 233 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, zwanego dalej „KPC” – poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego;

2) art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „ustawą emerytalną” – poprzez:

a) błędne ustalenie wysokości dochodów przyjętych do ustalenia współczynnika podstawy wymiaru,

b) pominięcie wydanych świadczeń w naturze w latach 1992-1993,

c) pominięcie wysokości premii wskazanych w zaświadczeniach,

d) pominięcie kwoty zasiłku chorobowego w wysokości 12 402 000 zł wypłaconego w 1993 r.;

3) § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń – poprzez nieuwzględnienie wystawionych przez pracodawcę zaświadczeń o wynagrodzeniu Rp-7;

4) art. 477⁹ KPC poprzez nieprzekazanie odwołania do rozpoznania sprawy sądowej przysłanej wcześniej i zaskarżonej decyzji o ustaleniu kapitału początkowego

i przyznania prawa do emerytury, w wyniku czego organ rentowy ponownie błędnie wyliczył wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. zaniżając wysokość przyznanej emerytury.

W uzasadnieniu odwołania odwołująca wskazała, że organ rentowy podtrzymał swoją decyzję o sposobie ustalania dochodów za lata 1987-1993 do obliczenia jej kapitału początkowego i emerytury i nie uwzględnił wypłaconego zasiłku chorobowego za rok 1993

(w wysokości 12 402 000 zł). Wysokość zasiłku chorobowego ustalono na podstawie przepracowanych pełnych 3 miesięcy (lipca, sierpnia i września 1992 r.). Odwołująca wskazała, że organ rentowy posiadał angaże z tego okresu, a więc mógł zweryfikować prawidłowość wykazanej kwoty.

Do wniosku o ustalenie kapitału początkowego odwołująca dołączyła dwa zaświadczenia Rp-7 wydane w dniach 6 marca 2001 r. oraz 25 lutego 2003 r., w których wykazane kwoty wynagrodzeń zasadniczych różnią się za rok 1990 (wskazane kwoty

to 11 500 000 zł oraz 11 850 000 zł) oraz za rok 1991 (wskazane kwoty to 18 700 000 zł i 18 788 000 zł).

Odwołująca wskazała również, że organ rentowy nie uwzględnił: wykazanych premii

ze względu na brak tych kwot w angażach, dodatków osłonowych wypłacanych w 1989 r., kwoty indeksacji wynagrodzeń oraz nie uwzględnił kwoty świadczenia w naturze

w wysokości 2 790 000 za rok 1992, choć w 1993 r. takie świadczenie uznał.

Odwołująca zwróciła też uwagę, że jej wynagrodzenie w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o., zgodnie z umową o pracę z 1 grudnia 1987 r., oprócz stawki płacy zasadniczej

(pkt 1) składało się również z premii i dodatków (pkt 3) na zasadach i warunkach określonych w systemie wynagrodzeń obowiązującym w (...) sp. z o.o.

Odwołująca podniosła również naruszenie przepisu 477⁹ § 2 KPC, który stanowi,

że złożone w terminie odwołanie, wraz z aktami sprawy, przekazuje się niezwłocznie do sądu, chyba że organ rentowy uzna odwołanie te w całości za słuszne. Odwołująca wskazała,

że uwzględniając tylko część odwołania za słuszne i jednocześnie nie przekazując odwołania wraz z aktami sprawy do sądu organ rentowy, który twierdził, że zaspokoił jej roszczenie

i tym samym nie nadał dalszego biegu dla sprawy, dopuścił się naruszenia 477⁹ § 2 KPC.

Odwołująca wniosła również o powołanie biegłego sądowego z zakresu rachunkowości w celu ustalenia dochodów za sporne lata, gdyż jej zdaniem jest możliwe ustalenie dochodów za okres od 1 grudnia 1987 r. do 7 czerwca 1993 r. oraz w celu ustalenia kapitału początkowego i wysokości emerytury. Odwołująca zwracała się do Sądu Rejonowego o wskazanie miejsca przechowywania dokumentacji płacowej, jednak do dnia złożenia odwołania odpowiedzi nie uzyskała.

W odpowiedzi na odwołania z dnia 14 grudnia 2021 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o ich oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że decyzją z 18 października 2021 r. ponownie ustalił kapitał początkowy odwołującej.

Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z dziesięciu lat kalendarzowych

tj. 1984-1994. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 90,71% (k.52 tom I akt rentowych). Natomiast decyzją z dnia 19 października 2021 r. (k.28 tom II akt rentowych) przeliczono emeryturę odwołującej. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej, podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje emerytura oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Organ rentowy wskazał, że przeliczenia świadczenia dokonano na podstawie przedłożonych list płac oraz karty zasiłkowej za okres od 2 sierpnia 1983 r. do 14 lipca

1984 r., tj. okres zatrudnienia w (...), oraz umowy o pracę na okoliczność zatrudnienia od 1 grudnia 1987 r. do 31 marca 1988 r. w (...) sp. z o.o.

(k.49, 50 tom I akt rentowych). Organ rentowy przyjął do podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenie na podstawie w dokumentów w kwotach:

- 1) 1983 r. – 45 826 zł;
- 2) 1984 r. – 67 367 zł;
- 3) 1987 r. – 50 000 zł;
- 4) 1988 r. – 150 000 zł.

W odpowiedzi na (odpowiedź na odwołanie – k. 7-8) organ rentowy wskazał również, że:

1) w decyzji z dnia 18 sierpnia 2021 r. (k.46 tom I akt rentowych) poinformował odwołującą, iż w zaświadczeniu (...) S.A. (k.5 tom I akt rentowych) z dnia 24 stycznia 2003 r. widnieje nieprawidłowa data urodzenia;

2) w zaświadczeniach wystawionych przez (...) sp. z o.o. z 25 lutego 2003 r. i 6 marca 2001 r. (k.27 i 28 tom I akt rentowych) istnieją rozbieżności w podanych kwotach wynagrodzeń – dlatego za ten okres wynagrodzenie przyjęto na podstawie angaży, tym samym nie uwzględniając kwot wskazanych na formularzu Rp-7, w tym świadczenia w naturze;

3) okres pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia, tj. od 1 marca 1993 r. do 7 czerwca 1993 r. został uwzględniony jako nieskładkowy na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej (k.17 tom II akt rentowych), ze względu na różne okresy przebywania na zasiłku chorobowym.

Zarządzeniem z dnia 29 listopada 2022 r. Sąd przekazał kopię dokumentacji kadrowo-płacowej odwołującej i zobowiązał organ rentowy do wskazania hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego, przy uwzględnieniu dokumentacji, przedłożonej w toku postępowania przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

W odpowiedzi na powyższe zobowiązanie organ rentowy pismem z 13 grudnia 2022 r. przedstawił hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego, dokonane w dniu 9 grudnia 2022 r., w którym ustalił kapitał początkowy odwołującej na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 86 538,54 zł (k. 66-71).

Po doręczaniu odwołującej hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego, odwołująca, pismem z dnia 2 stycznia 2023 r. podniosła, że nie wnosi zastrzeżeń do tak obliczonego kapitału początkowego. W jej ocenie, przy jego obliczeniu organ rentowy przyjął prawidłową wysokość jej dochodów, wskazanych w zaświadczeniu Rp-7 z dnia 6 marca 2003 r., co potwierdziło zestawienie jej zarobków sporządzonych przez prezesa (...) sp. z o.o. W związku z powyższym odwołująca wniosła o ustalenie kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 86.538,54 zł (k. 77).

Pismem procesowym z dnia 25 kwietnia 2023 r. pełnomocnik organu rentowego wykonując zobowiązanie sądu przyjmując z założenia hipotetycznie wyliczoną wysokość kapitału początkowego - hipotetycznie wyliczył wysokość emerytury na dzień 01 lipca 2021 r. w wysokości – 2.626,14 zł, po waloryzacji wysokość świadczenia wynosiłaby od 01 marca 2023 r. 3.386,81 zł (k. 106-107). Odwołująca nie kwestionowała hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego ani hipotetycznego wyliczenia wysokości emerytury.

Powyższe stanowisko odwołująca podtrzymała na rozprawie. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania (pismo z dnia 12 stycznia 2023 r. – k. 80; protokół rozprawy z dnia 6 marca 2023 r., protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2023 r. (k. 116).).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 października 2021. r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., po otrzymaniu nowych dokumentów mających wpływ na wysokość kapitału początkowego, wydał decyzję (nr: (...)), o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, na mocy której ustalił (na dzień 1 stycznia 1999 r.) kapitał początkowy odwołującej na kwotę 75 262,90 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 107,47 zł, przy czym do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1993 r. Wskazano, że wskaźnik wysokości kapitału początkowego wynosił 90,71%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 90,71% przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w przepisach ustawy emerytalnej. Ustalając kapitał początkowy przyjęto: okresy składkowe łącznie w wymiarze 13 lat, 1 miesiąca i 3 dni, tj. łącznie 157 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w łącznym wymiarze: 4 miesiące i 29 dni, tj. łącznie 4 miesiące. Nadto przyjęto współczynnik proporcjonalności dla odwołującej do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. w wysokości 57,74%.

Przy ustaleniu wysokości kapitału początkowego nie uwzględniono: okresu od dnia 30 października 1983 r. do dnia 31 października 1983 r., z uwagi na urlop bezpłatny odwołującej. Kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. ustalono na kwotę 75 262,99 zł. (decyzja organu rentowego z dnia 18 października 2021 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego – k.51 a.r.)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na	kwotę rocznego przeciętnego wynagrodzenia	stosunek podstawy wymiaru
----------------------------	--	--	----------------------------------

	ubezpieczenie społeczne (w zł)	ogłoszonego za rok kalendarzowy (w zł)	składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
2	3	4	5(3:4)
1984	94.701,00	202.056,00	56,24
1985	141.000,00	240.060,00	58,74
1986	180.000,00	289.140,00	62,25
1987	480.000,00	350.208,00	137,06
1988	864.000,00	637.080,00	135,62
1989	2.265.000,00	2.481.096,00	91,29
1990	11.050.000,00	12.355.644,00	89,43
1991	19.800.000,00	21.240.000,00	93,22
1992	37.200.000,00	35.220.000,00	105,62
1993	6.200.000,00	47.940.000,00	77,60

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego- k. 52 a.r.)

Następnie w dniu 19 października 2021 r. organ rentowy wydał decyzję (znak: (...), na mocy której przeliczył emeryturę odwołującej, przyjmując ustalony powyżej kapitał początkowy. W treści decyzji powołano się na art. 25 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje emerytura oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Organ rentowy wskazał, że przeliczenia świadczenia dokonano na podstawie przedłożonych list płac oraz karty zasiłkowej za okres od 2 sierpnia 1983 r. do 14 lipca 1984 r. tj. zatrudnienia w (...) oraz umowy o pracę na okoliczność zatrudnienia od 1 grudnia 1987 r. do 31 marca 1988 r. w (...) sp. z o.o. (k. 9 - 50, a. r.).

W toku niniejszego postępowania **Sąd Okręgowy** ustalił, że Zakłady Produkcyjno-Usługowe (...) sp. z o.o., w których zatrudniona była odwołująca, rozpoczęła działalność 1 grudnia 1987 r. (...) sp. z o.o. powstała w wyniku wyodrębnienia z innej spółki działającej pod firmą Zespoły Usługowo- (...) sp. z o.o. w W.. W wyniku wyodrębnienia część pracowników (...) sp. z o.o. w W. znalazło zatrudnienie w (...) sp. z o.o. Jednym z tych pracowników była odwołująca. W związku z tym Zakłady Produkcyjno-Usługowe (...) sp. z o.o. są w posiadaniu dokumentacji kadrowo-

placowej odwołującej za okres od 1 grudnia 1987 r. Odwołująca była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w okresie od 1 grudnia 1987 r. do 28 lutego 1993 r., a na jej pobory w tym okresie składało się wynagrodzenie zasadnicze oraz premie i dodatki osłonowe. W czasie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. pobrała wynagrodzenie w następującej wysokości:

- 1) 50 000 zł za rok 1987, przy czym w tym roku przepracowała w spółce 1 miesiąc – grudzień 1987 r.;
- 2) 920 000 zł za rok 1988;
- 3) 3 320 880 zł za rok 1989, przy czym jej wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 2 983 380 zł, a pozostała kwota 337 500 zł stanowiła przyznane odwołującej premie;
- 4) 18 525 000 zł za rok 1990, przy czym jej wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 11 850 000 zł, a pozostała kwota 6 675 000 zł stanowiła przyznane odwołującej premie;
- 5) 24 378 000 zł za rok 1991, przy czym jej wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 18 788 000 zł, a pozostała kwota 5 590 000 zł stanowiła przyznane odwołującej premie;
- 6) 37 200 000 zł za rok 1992, przy czym jej wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 31 207 000 zł, kwota 2 790 000 zł stanowiła przyznane odwołującej premie, a kwota 3 203 000 zł została wypłacona odwołującej jako świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacone zamiast wynagrodzenia;
- 7) 16 019 000 zł za rok 1993, przy czym jej wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 3 617 000 zł, a kwota 12 402 000 zł została wypłacona odwołującej jako świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacone zamiast wynagrodzenia.

(zeznania odwołującej – k. 38, umowa o pracę – k. 5; pismo Produkcijno-Usługowe (...) sp. z o.o. – k. 41, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ZUS Rp-7 z dnia 14 kwietnia 2022 r. – k. 42; zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 43-45; zaświadczenia o zasiłkach – k. 46-47, karty zasiłkowe – k. 48-58, k. 60; powierzenie obowiązków – k. 6, k. 59, k. 61).

Organ rentowy pismem z 13 grudnia 2022 r. przedstawił hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego, dokonane w dniu 9 grudnia 2022 r., w którym ustalił kapitał początkowy odwołującej na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 86 538,54 zł (k. 66-71). Pismem procesowym z dnia 25 kwietnia 2023 r. pełnomocnik organu rentowego wykonując zobowiązanie sądu przyjmując za założenia hipotetycznie wyliczoną wysokość kapitału początkowego - hipotetycznie wyliczył wysokość emerytury na dzień 01 lipca 2021 r. w wysokości – 2.626,14 zł, po waloryzacji wysokość świadczenia wynosiłaby od 01 marca 2023 r. 3.386,81 zł (k. 106-107). Odwołująca nie kwestionowała hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego ani hipotetycznego wyliczenia wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dowodów z dokumentów i zeznań odwołującej. Tak zebrany materiał dowodowy Sąd ocenił co do zasady jako spójny i przekonujący, a przez to wiarygodny. Treść poszczególnych dowodów oraz ich walor nie budziły wątpliwości a dowody nie były kwestionowane przez strony postępowania, które nie wnosiły również o jego uzupełnienie.

Mając na względzie charakter istoty sporu w niniejszej sprawie Sąd w szczególności oparł się na treści dokumentów udostępnionych w formie kopii akt osobowych odwołującej z okresu jej zatrudnienia w (...) sp. z o.o. na przełomie lat 1987-1993. Kopie dokumentów nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw do pozbawienia ich wartości dowodowej z urzędu. Kopie nie noszą żadnych śladów, które mogłyby wskazywać na jakąkolwiek ingerencję w ich treść.

Zawarta w aktach osobowych odwołującej dokumentacja kadrowo-placowa w dużej mierze przyczyniła się do dokonania ustaleń w zakresie wynagrodzenia, jakie odwołująca

w powyższym okresie otrzymywała. Dodatkowo Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez odwołującą w toku postępowania, zwłaszcza umowie o pracę, a także na dokumentacji złożonej w aktach rentowych dotyczące emerytury i kapitału początkowego.

Sąd dał wiarę zeznaniom Z. B., które w zakresie istotnym dla rozpoznania niniejszej sprawy korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach i uznanym przez Sąd za wiarygodny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania były zasadne.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na wysokości kapitału początkowego Z. B., ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r., który przekładał się na wysokości emerytury odwołującej. Odwołująca zaskarżyła decyzje organu rentowego zarówno w przedmiocie ustalenia wysokości jej kapitału początkowego, jak też i w zakresie przeliczenia należnego jej świadczenia emerytalnego. Kwestionując skarżone decyzje ZUS odwołująca domagała się obliczenia kapitału początkowego oraz, co za tym idzie, przysługujące jej emerytury, z uwzględnieniem wszystkich składników wynagrodzenia, które otrzymała w latach 1987-1993, tj. premii, dodatków osłonowych i świadczeń w naturze, a także zasiłku chorobowego za rok 1993.

Sąd rozpatrując odwołanie miał na względzie, że Z. B., jako osobie urodzonej po 31 grudnia 1948 r., przysługuje prawo do emerytury w myśl przepisu art. 24 i następnych ustawy emerytalnej. Zasady obliczania wysokości przysługującej ubezpieczonej emerytury określają przepisy art. 25-26 ustawy emerytalnej. Zgodnie z przepisem art. 26 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy emerytalnej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem waloryzacji składek oraz art. 183 ustawy emerytalnej. Z kolei zgodnie z przepisem art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jednym z podstawowych elementów obliczenia wysokości emerytury jest kapitał początkowy. Zgodnie z przepisem art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Zgodnie z przepisem art. 173 ust. 3 ustawy emerytalnej, wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. natomiast zgodnie z art. 174 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53 ustawy emerytalnej z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ustawy emerytalnej;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 ustawy emerytalnej;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12 ustawy emerytalnej, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. poz. 1412). Zgodnie z przepisem § 21 wyżej wymienionego rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Z kolei zgodnie przepisem § 22 ust. 1, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Zważywszy przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe, prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 473 § 1 KPC, w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC sprawia, że każdy istotny fakt, np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury, może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2007 r., I UK 111/07, Legalis nr 178382). Oznacza to, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Pamiętać jednak należy, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97 – Legalis nr 32117 i z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07 – Legalis nr 181419; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 października 2013 r., III AUa 269/13,7 – Legalis nr 747065).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd miał na względzie, że między stronami sporna była wysokość kapitału początkowego odwołującej, przy którego obliczeniu organ rentowy, w ocenie odwołującej, nie uwzględnił wszystkich składników wynagrodzenia, które odwołująca otrzymała w latach 1989–1992 oraz zasiłku chorobowego za rok 1993.

Organ rentowy powoływał się na błędy w zaświadczeniach wystawionych przez (...) sp. z o.o. z dnia 25 lutego 2002 r. oraz 6 marca 2001 r., wskazując na rozbieżności w podanych w zaświadczeniach kwotach wynagrodzeń. Wobec powyższego organ rentowy podnosił, że wynagrodzenie odwołującej za te okresy ustalono na podstawie angaży, a tym samym nie uwzględniono kwot wskazanych w dokumencie Rp-7, w tym świadczenia w naturze, a w związku z tym, określając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, przyjęto jako dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie za okresy sporne w następującej wysokości: 2 265 000 zł za rok 1989, 11 050 000 zł za rok 1990, 19 800 000 zł za rok 1991, 37 200 000 zł za rok 1992 i 6 200 000 zł za rok 1993. Organ rentowy, rozpoznając wniosek odwołującej o ponowne ustalenie kapitału początkowego nie miał jednak możliwości, aby uwzględnić wynagrodzenie uzyskiwane przez odwołującą

w spornym okresie, w pełnej wysokości, z uwagi na rozbieżności w dokumentach, którymi dysponował w czasie wydania zaskarżonej decyzji. Z uwagi na powyższe, w toku niniejszego postępowania Sąd Okręgowy zwrócił się do Zakładów Produkcyjno-Usługowych (...) sp. z o.o. o nadesłanie dokumentacji kadrowo-płacowej Z. B.

z okresu jej zatrudniania w spółce. Uzyskane w ten sposób dowody w postaci dokumentacji kadrowo-płacowej odwołującej potwierdziły, że w okresie zatrudnienia w (...)-(...)

sp. z o.o. odwołująca otrzymywała wynagrodzenie, na które składało się nie tylko wynagrodzenie zasadnicze, ale też premie, dodatki osłonowe i świadczenia w naturze. Wynagrodzenie odwołującej w spornym okresie było zmienne i kształtowało się na dużo wyższym poziomie niż przyjęty przez organ rentowy. Odwołująca otrzymała w spornym okresie dochód stanowiący podstawę ustalenia wymiaru składek na ubezpieczenie w następującej wysokości: 3 320 880 zł za rok 1989, 18 525 000 zł za rok 1990; 24 380 000 zł za rok 1991, 37 200 000 zł za rok 1992 i 16 019 000 zł za rok 1993. Ponadto, (...) sp. z o.o. wyjaśnił rozbieżności w jej dochodach za rok 1991, podnosząc, że według prawidłowych wyliczeń powinien on wynosić 24 380 000 zł, a nie jak wskazano w zaświadczeniu ZUS Rp-7 – 24 378 000 zł.

W kontekście powyższego, rozpatrując żądanie odwołującej, Sąd Okręgowy stwierdził, że istniały podstawy do uwzględnienia wyższych dochodów odwołującej za sporny okres zatrudnienia. W oparciu o dowody z kopii dokumentów, które nie były kwestionowane

przez żadną ze stron postępowania, Sąd przyjął, że dochody odwołującej w spornym okresie były zmienne i kształtowały się na wyżej opisanym poziomie.

Mając na względzie powyższe, w wyniku przeprowadzonego postępowania

Sąd Okręgowy stwierdził, że istnieją podstawy do uwzględnienia wyżej wymienionych i prawidłowo obliczonych przez pracodawcę dochodów uzyskiwanych przez odwołującą w okresie zatrudnienia w Zakładach Produkcyjno-Usługowych (...) sp. z o.o.,

przy obliczeniu wysokości jej kapitału początkowego, a w efekcie, wysokości świadczenia emerytalnego. Na marginesie należy podnieść, że o ile dochody odwołującej za lata 1989-1991 oraz 1993 różnią się od tych przyjętych w zaskarżonej decyzji, tak dochód za rok 1992 pozostaje bez zmian i, jak wynika z dokumentacji kadrowo-płacowej, przy jego obliczeniu zostało uwzględnione pobrane przez odwołującą świadczenie w naturze w kwocie 2 790 000 zł. (k. 45).

Rację należy przyznać odwołującej, że mimo, że okres pobierania przez nią zasiłku chorobowego w 1993 r. organ rentowy uwzględnił jako okres nieskładkowy, to w zaskarżonej decyzji nie doliczył kwoty tego zasiłku do dochodu uzyskanego przez odwołującą w 1993 r., pomimo że był obowiązany do jej uwzględnienia w pełnej wysokości.

W tych okolicznościach odwołania Z. B. należało uznać za zasadne.

Dokonując zmiany zaskarżonych decyzji na podstawie art. 477¹⁴§ 2 KPC i orzekając co do istoty sprawy Sąd oparł się na przedstawieniu hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego emerytury z uwzględnieniem dokumentacji kadrowo-płacowej nadesłanej przez (...) sp. z o.o., do którego sporządzenia w toku postępowania zobowiązał organ rentowy. W odpowiedzi na to zobowiązanie organ rentowy przedstawił w dniu 15 grudnia 2022 r. (pismem z 13 grudnia 2022 r.) hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego (k. 67), zgodnie z którym:

1) przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 420,38 zł, przy czym do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1984 r. do dnia 31 grudnia 1993 r. Wskazano, że wskaźnik wysokości kapitału początkowego wynosił 116,34%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 116,34% przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w przepisach ustawy emerytalnej;

- 2) przyjęto okresy składkowe łącznie w wymiarze 13 lat, 1 miesiąca i 3 dni, tj. łącznie 157 miesięcy;
- 3) przyjęto okresy nieskładkowe w łącznym wymiarze: 4 miesiące i 29 dni, tj. łącznie 4 miesiące;
- 4) przyjęto współczynnik proporcjonalny dla odwołującej do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. w wysokości 57,74%;
- 5) ustalono kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 86 538,54 zł.
- 6) przy ustaleniu wysokości kapitału początkowego nie uwzględniono: okresu w dniach 30–31 października 1983 r., ponieważ w tym okresie Z. B. przebywała na urlopie bezpłatnym;
- 7) do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

<i>za rok kalendarzowy</i>	<i>zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)</i>	<i>kwotę rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za rok kalendarzowy (w zł)</i>	<i>stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)</i>
2	3	4	5(3:4)
1984	94.701,00	202.056,00	56,24
1985	141.000,00	240.060,00	58,74
1986	180.000,00	289.140,00	62,25
1987	480.000,00	350.208,00	137,06
1988	920.000,00	637.080,00	144,41
1989	3.320.880,00	2.481.096,00	133,85
1990	18.525.000,00	12.355.644,00	149,93
1991	24.380.000,00	21.240.000,00	114,78
1992	37.200.000,00	35.220.000,00	105,62
1993	16.019.000,00	47.940.000,00	200,49

Kapitał początkowy obliczony w powyższy sposób nie był kwestionowany przez odwołującą, która podniosła, że przy jego obliczeniu organ rentowy przyjął prawidłową wysokość jej dochodów, wskazanych w zaświadczeniu Rp-7 z dnia 6 marca 2003 r., co potwierdziło zestawienie jej zarobków sporządzonych przez prezesa (...) sp. z o.o. (pismo odwołującej – k. 77; protokół rozprawy z dnia 6 marca 2023 r.).

Zmieniając zatem zaskarżone decyzje z dnia 18 października 2021 r. (znak: (...) (...)) o przeliczeniu kapitału początkowego oraz z dnia 19 października 2021 r. znak: (...) o przeliczeniu emerytury, Sąd oparł się na powyższych wyliczeniach organu rentowego i orzekł jak w sentencji pkt 1 i 2 wyroku.

Na marginesie należy zasygnalizować, że słusznie odwołująca podnosi, że w okolicznościach sprawy organ rentowy naruszył przepis art. 477⁹ § 2 KPC, albowiem nie uwzględniając odwołania w całości, winien je niezwłocznie przekazać wraz z aktami sprawy do Sądu, czego nie uczynił. Zaskarżone decyzje zostały wydane w związku z wcześniejszym odwołaniem odwołującej od decyzji z sierpnia 2021 r. W takiej sytuacji, skoro organ tylko częściowo podzielił argumentację podniesioną we wcześniejszym odwołaniu, w związku z czym zmienił wcześniejszą decyzję jedynie w pewnym zakresie, to w takim przypadku powinien nadać bieg odwołaniu. Sąd zatem daje organowi rentowemu pod rozwagę opisane powyżej postępowanie w prowadzonych przez organ sprawach.